

ایجاد آمادگی های لازم برای زبان آموزی

ایجاد آمادگی در نوشتن:

برخی از کودکان از مهارت کافی در نوشتن برخوردار نیستند زیرا مهارت پیش نیاز نوشتن با دست را که عمده ترین آنها عبارتند از: درک موقعیت بدن نسبت به اشیاء، مفاهیمی چون بالا، پایین، زیر و رو، راست و چپ، ادراک اندازه ها، شکل ها و بازشناسی آنها، در دست گرفتن قلم و تنظیم موقعیت کاغذ نسبت به چشم ها و بدن و چرخش دست برای تولید منحنی ها و کپی کردن شکل های هندسی را نیاموخته اند. به اعتقاد لرنر (1993) فرایند نوشتن پیچیده است و به مهارت ها و توانایی های مختلف بستگی دارد و مستلزم درک صحیحی از الگوهای نمادین نوشتاری است. مهارت نوشتن با کارکرد حرکتی چشم و دست، کنترل بازو، دست و عضلات انگشتان است.

مهارت های پیش نیاز برای نوشتن:

الف-چنگ زدن و دست کاری ابزارنوشتن و تغییر وضعیت کاغذ

ب-تولید خطوط و سطرها

ج-کشیدن اشکال

د-کشیدن خطوط، سطرها و طرز استفاده از خطوط راهنما

تمرین و آموزش های لازم قبل از شروع به نوشتن:

-اصلاح وضعیت نشستن و مداد گرفتن: هرچه کودک کم سن تر باشد تغییر وضع اندام و طرز مداد گرفتن او آسان تر می شود. بهترین نوع نشستن، پشت راست، ساعدهای دست با آرامش خیال روی میز و پاها با زانوهای خمیده روی زمین قرار گیرد. کاغذ کودک نباید بلغزد به او آموزش داده شود که زیردستی مناسب انتخاب کرده و با دستی که نمی نویسد کاغذ یا دفتر خود را نگه دارد.

-طرز گرفتن مداد در دست اهمیت بسیار دارد. کودک مداد را طوری بین انگشتان بگیرد که روی آنها فشار نیاورد. زیرا این کار باعث خستگی اعصاب و تن او خواهد شد. کودک باید مداد را راحت بین

انگشتان شست، اشاره و وسطی قرار دهد به گونه ای که این سه انگشت به صورت کشیده و راحت دور مداد قرار گیرد.

- انگشت اشاره دست راست کودک حدود 2 سانتی متر از نوک مداد فاصله داشته باشد و بایستی به سر مداد نزدیک تر باشد تا انگشت شست راست او.

- آزادانه بر نخته کلاس هر نوع خطی را که می خواهد ترسیم کند در این نوع تمرین کودک را تشویق کنید تا از تخته فاصله بگیرد و از حرکات شانه و دست به جای تکیه بر ساعد و مچ برای خط کشیدن استفاده کند برخی از کودکان دارای حرکات سخت و انعطاف پذیری هستند برای اصلاح این چنین حرکات بایستی کودک را وادار کرد در فضای باز آزادانه طرح های بدون شکل را ترسیم کند تا بدین ترتیب حرکات او روان و راحت گردد

- نقاشی با انگشتان: در این فعالیت کودک با انگشت آغشته به رنگ آزادانه هر طرحی را که مایل است بوجود می آورد باید توجه داشت که در این عمل نحوه فعالیت های کودک مورد نظر است نه آنچه که حاصل می شود. این فعالیت ها باید روان و انعطاف پذیر باشد در بسیاری از موارد مقایسه طرح های تولید شده با دست راست و چپ از نظر اندازه و شکل و... می تواند راه گشای مراحل بعدی یادگیری باشد.

- جهت یابی: توانایی تشخیص چپ و راست اشیاء نسبت به یکدیگر در فضا است.

- تصور بدنی: یک تصور بدنی صحیح سبب می شود که کودک از اشیاء دیگر در فضا و نیز حجم فضایی که اشغال می کند تصور درستی پیدا کند پس از اینکه کودک پایه های حرکتی، حالت چپ و راست، جهت یابی و تصور بدنی را به خوبی آموخت، آمادگی حرکت موثر در پیرامون خود را پیدا می کند و به مرحله کشف منظم دست می یابد.

- دانش آموزان باید اندام هایش را بشناسد به همین منظور از او می خواهیم هر اندامی را که نام می بریم با دستش نشان دهد.

- معلم می تواند روبروی دانش آموز باشد و هر کدام از اندام هایش را حرکت دهد و دانش آموز همان حرکت ها را تکرار کند.

بدین ترتیب میتوان از مشکلات احتمالی برخی دانش آموزان که وارونه نویسی و قرینه نویسی می کنند پیشگیری کرد.

- چون خط فارسی از سمت راست شروع می شود باید ابتدا سمت راست و چپ را به کودک آموزش داد معلم برای تثبیت این امر با روش های گوناگون و تمرین و تکرار اقدام نماید.

-یکی از شرایط ضروری برای کسب مهارت های نوشتن این است که کودک بتواند برخی از حرکات هماهنگ بین دست و چشم را به خوبی انجام دهد.

-نوشتن جنبه اکتسابی دارد و اگر معلم موارد و اصول را رعایت کند کودکان نیز آن را به خوبی رعایت می کنند.

ایجاد آمادگی در نوشتن با تقویت عضلات دست

-به کودک طنابی بدهید و از او بخواهید آن را گره بزند و بعد گره های آن را باز کند.

-باز و بسته کردن دگمه و زیپ

-مچاله کردن روزنامه به کمک یک دست

-خمیر بازی و ساختن وسایل با خمیر

-قیچی کردن کاغذهای باطله(قیچی نوک تیز استفاده نشود)

-از کودک بخواهید هر کدام از انگشتان دست را که به او اشاره میکنید به تنهایی حرکت بدهد.

-پیچاندن نخ به دور قرقره

-نوشتن با گچ روی تخته و رسم خطوط موازی

-گذاشتن چوب کبریت در داخل جعبه یا دسته دسته کردن چوب کبریت ها

-تعدادی پیچ و مهره و قفل به کودک بدهید تا آنها را باز و بسته کند.

ایجاد آمادگی در نوشتن با تقویت هماهنگی چشم و دست:

برای تقویت هماهنگی چشم و دست فعالیت های زیر پیشنهاد می گردد:

1-انداختن توپ در حلقه مینی بسکتبال

2-ماهیگیری با چوب ماهیگیری و با آهنربا و گیره فلزی

3-پیچاندن نخ دور قرقره

4-گرفتن و پرتاب کردن توپ

5-گرفتن و پرتاب کردن توپ

6- حمل یک استکان پر از آب به شکلی که هنگام راه رفتن آب آن نریزد.

7- چند شکل هندسی مثل دایره، مثلث، بیضی،... روی کاغذ رسم کنید و از دانش آموز بخواهید با استفاده از قیچی (لبه گرد) آن شکل را بریده و جدا نماید.

ایجاد آمادگی در نوشتن با تقویت حافظه دیداری

برای آنکه دانش آموز بتواند خوب ببیند باید قادر باشد چشم هایش را به خوبی به چپ و راست و بالا و پایین و جوانب مختلف حرکت دهد. بهتر است حافظه دیداری کودک را تقویت کرد تا با خواندن و دیدن هر کلمه جدید، توانایی به خاطر سپاری آن را داشته باشد تا نه تنها دیکته درست واژه را بنویسد، بلکه با خواندن و دیدن هر کلمه جدید، توانایی به خاطر سپاری آن را داشته باشد.

راههای تقویت حافظه دیداری:

- نشان دادن تصاویر و خواستن شرح هر یک از آنها

- نشان دادن وسایل و پنهان کردن یکی از آنها

- تغییر محل دانش آموزان و تشخیص جای آنها

- استفاده از پازل

- یافتن تصاویر در هم ریخته

...-

ترمیم ساخت حروف

بعد از مرور تحقیقات و ادبیات مربوط به نوشتن روش های زیر برای آموزش ساخت حروف پیشنهاد شده است:

الف- سرمشق دهی: معلم حروف و نام های آن را می نویسد. دانش آموزان تعداد و ترتیب و جهت خطوط را مشاهده می کند.

ب- توجه به ویژگی های شاخص: معلم حرف محرک با حروفی که در ویژگی های ساختمانی مشترکی سهیم هستند، مقایسه و مقابله می کند.

ج- وادار کردن فیزیکی و استفاده از علائم و نشانه: معلم بطور فیزیکی به دست کودک هنگام نوشتن حروف، جهت می دهد، بعلاوه جهت و ترتیب خطوط می تواند از طریق استفاده از خطوط منقطع (خطوط کوچک بریده بریده) با نقطه چین های رنگی پیرامون شکل حرف مورد نظر، هدایت شود.

د-ترسیم کردن: دانش آموز به حروف نقطه گذاری شده ،حروفی که زیر آنها خط کشیده شده است ،یک مدل کم رنگ ،حروف برجسته ،یا یک طرح برجسته ، شکل می دهد.

ه-کپی کردن: دانش آموز،یک حرف را روی یک تکه کاغذ یا روی ماسه مرطوب (جهت برانگیختن حس لامسه)کپی می کند.